

İSVİÇRE MEDENİ KANUNU'NUN EVLAT EDİNMEYE İLİŞKİN DEĞİŞTİRİLEN YENİ HÜKÜMLERİ

Çeviren: Prof. Dr. Ahmet KILIÇOĞLU (*)

Dördüncü Kısım : Evlat Edinme

A. Reşit Olmayanların Evlat Edinilmesi

I. Genel Koşulları

Madde 264) Bir küçük ancak, evlat edinmek isteyen tarafından en az iki yıl müddetle bakılmış ve eğitilmiş olmak ve hal ve şartlar kendilerinden evlatlık ilişkisinin kurulmasının kendi öz çocuklarının çıkarlarını açık biçimde zedelemeksizin evlatlığın mutluluğunu sağlayacaklarının beklenilmesi koşuluyla evlat edinebilir.

II. Müsterek Evlat Edinme,

Madde 264 a) Eşler ancak birlikte evlat edinebilirler; evli olmayanlar birlikte evlat edinemezler.

Eşlerin en az beş yıldan beri evli olmaları veya otuzbeş yaşını doldurmuş bulunmaları zorunludur.

Eşlerden birinin, iki yıl evli olması veya otuzbeş yaşını doldurmuş olması koşuluyla diğersinin çocuğunu evlat edinmesi mümkündür.

III. Tek Başına Evlat Edinme:

Madde 264 b) Evli olmayan bir kişi otuzbeş yaşını doldurmuş olması koşuluyla tek başına evlat edinebilir.

(*) A.Ü. Hukuk Fakültesi Öğretim Üyesi.

Otuzbeş yaşını doldurmuş olan evli bir kişi, diğer eşin sürekli olarak temyiz kudretinden mahrumiyeti veya iki yıldan fazla bir süredenberi nerede olduğunun bilinmemesi veya mahkeme kararıyla üç yıldan fazla zamandanberi eşinden ayrı yaşamakta olması nedenleriyle birlikte evlat edinmesinin mümkün olmadığını kanıtlaması halinde tek başına evlat edinebilir.

IV. Küçüğün Rızası ve Yaşı

Madde 265) Küçük evlat edinenden en az onaltı yaş küçük olmalıdır.

Küçük temyiz kudretine sahipse, evlat edinilirken rızasının alınması zorunludur.

Küçük vesayet altında ise temyiz kudretine sahip olsa bile, evlat edinme ancak vesayet kontrol makamlarının rızasıyla mümkündür.

V. Ana-babanın Rızası

1. Şekil

Madde 265 a) Evlat edinme küçüğün ana ve babasının rızasını gerektirir.

Rıza, çocuğun veya ana-babanın oturdukları veya yerleşim yerlerinin bulunduğu vesayet organlarında sözlü veya yazılı olarak açıklanabilir ve tutanağa geçirilebilir.

Bu rıza, evlat edinecekler belirtilmemiş veya henüz belli olmasa dahi geçerlidir.

2. Rızanın Verilme Zamanı:

Madde 265 b) Rıza, küçüğün doğumundan altı hafta geçmeden önce verilemez.

Rızadan, verilmiş tarihinden itibaren altı hafta içinde rücu edilebilir.

Rıza, rücu edildikten sonra yenilenirse, artık kesin olarak bağlayıcı hale gelir.

3. Rızanın Aranmaması

a) Koşulları

Madde 265 c) Ana-babadan birinin rızası aşağıdaki hallerde aranmaz:

1) Kim olduğu, uzun süredenberi nerede oturduğu bilinmiyor veya sürekli olarak temyiz kudretinden mahrum bulunuyorsa.

2) Küçükle ciddi olarak ilgilenmemekte ise.

b) Karar

Madde 265 d) Küçük gelecekte evlat edinilmek amacıyla yerleştirilirse ve ana babadan birinin rızası eksikse, evlat edinen veya aracı bir kurumun talebi üzerine ve kural olarak küçüğün yerleştirilmesinden önce, küçüğün ikametgahının bulunduğu yer vesayet makamı, bu rızanın aranıp aranmamasına karar verebilir.

Diğer hallerde bu konuda evlat edinmede usule ilişkin kurallara göre karar verilir.

Ana-babadan birinin, küçükle ciddi olarak ilgilenmemesi nedeniyle rızasının aranmaması halinde, bu konudaki karar kendisine yazılı olarak bildirilir.

B. Reşitlerin ve Kısıtlıların Evlat Edinilmesi

Madde 266) Altsoyun bulunmaması halinde reşit olan veya kısıtlı kişi aşağıdaki hallerde evlat edinilebilir:

1) Bedensel veya zihinsel özrü nedeniyle sürekli olarak yardıma muhtaç ve evlat edinen ona en az beş yıldanberi bakıp gözetmekte ise;

2) Reşit olmadığı dönemde evlat edinen kişi, ona, en azından beş yıldanberi bakım gözetmiş ve eğitmişse;

3) Diğer haklı sebepler mevcut ve evlatlık, en azından beş yıldanberi evlat edinenle ev birliği halinde yaşamışsa.

– Evli bir kişi ancak eşinin rızasıyla evlat edinebilir.

Diğer kişiler için reşit olmayanların evlat edinilmesine ilişkin kurallar uygulanır.

C. Hükümleri

I. Genel Olarak

Madde 267) Evlatlık evlat edinen çocuklarının hukuksal durumunu kazanır.

Evlat edinilme anına kadarki evlatlık ilişkisi son bulur, evlat edinenle evli olan ana-babaya ilişkin hükümler saklıdır.

Evlat edinilme halinde küçüğe yeni bir isim verilebilir.

II. Uyrulukluk

Madde 267 a) Reşit olmayan küçük o ana kadarki vatandaşlığı yerine evlat edinenin vatandaşlığını kazanır.

D. Usulü

I. Genel Olarak

Madde 268) Evlat edinme, evlat edinenin ikametgahının bulunduğu yerdeki yetkili Kanton Makamları tarafından yapılır.

Evlat edinme için yazılı başvuru yapılmışsa, evlat edinenin temyiz kudretini kaybetmesi veya ölmesi, diğer koşullar bundan etkilenmediği sürece evlat edinmeye engel olmaz.

Başvurudan sonra, küçük ergin olursa, koşullarının daha önceden yerine getirilmiş olmak kaydıyla, reşit olmayanların evlat edinilmesine ilişkin hükümler uygulanır.

II. Araştırma

Madde 268 a) Evlat edinmeye ancak bütün esaslı durum ve koşulların kapsamlı biçimde bir araştırılmasından sonra, gerektiğinde uzmanlara da başvurularak karar verilebilir.

Özellikle evlatlık ve evlat edinenin kişiliği ve sağlığı bunların karşılıklı ilişkileri evlat edinenin eğitime yeteneği, ekonomik durumları, evlat edinmenin sebepleri ve evlat edinenlerin aile iliş-

kileri, keza bakıp-gözetme ilişkilerinin gelişimi açıklığa kavuşturulmalıdır.

Evlat edinenin altsoyu varsa, onların evlat edinmeyle ilgili tavır ve düşünceleri de değerlendirilir.

III. Evlat Edinmenin Gizliliği

Madde 268 b) Evlat edinener, rızaları bulunmadıkça, çocuğun ana-babasına açıklanamaz.

E. İptali

I. Sebepleri

1. Rızanın Bulunmaması

Madde 269) Yasal neden bulunmaksızın, rıza, alınmamışsa, rızası alınması gereken kişiler, küçüğün yararı bundan dolayı ciddi bir şekilde zedelenmeyecekse hakimden evlat edinme işleminin iptalini talep edebilirler.

Ana, babanın temyize başvurma hakkı varsa bu davayı açmaları mümkün değildir.

2. Diğer Eksiklikler

Madde 269 a) Evlat edinme diğer önemli eksikliklerden biriyle sakatsa çıkarı olan her ilgili kişi, özellikle hazine ve belediye bunun iptalini talep edebilirler.

Bu eksiklik bu arada ortadan kalkmışsa veya bunlar münhasıran usule ilişkin ise iptal mümkün değildir.

II. Dava Açma Süresi:

Madde 269 b) Dava iptal sebebinin ortaya çıkmasından itibaren altı ay ve her halükarda evlat edinme işleminden itibaren iki yıl içinde açılmalıdır.

F. Evlatlık İşlemlerinde Aracılık

Madde 269 c) Kantonlar ileride evlat edinecek çocuklara aracılık edenler üzerinde gözetim hakkına sahiptirler.

Bu aracılığı meslek olarak veya kendi mesleği ile birlikte icra edenler, önceden izin almak zorundadırlar; vesayet organları kanalıyla aracılığa ilişkin kurallar saklıdır.

Federal Meclis bu konuda yönetmelik çıkaracaktır.